පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව සබරගමුව - සති පාසල

විෂය - චිත්‍ර කලාව

13 වන සතිය

ශ්‍රේණිය - 11

සැකසුම - කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය කෑගල්ල

✻ සියලු ම ප්‍රශ්නවලට මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රයේ ම පිළිතුරු සපයන්න.

නම :..

අජන්තා චිත්‍ර

- ඉන්දියාවේ වයඹ දිග, මහාරාෂ්ට්‍ර ප්‍රාන්තයේ හයිද්‍රාබාද්හි වඝෝරා ගඟට මායිම්ව අශ්ව ලාඩමක හැඩය ගත් උස් පර්වතයක අජන්තා ලෙන් පන්තිය පිහිටා ඇත.
- අජන්තා ලෙන් 29කි. ක්‍රි.පූ. 2 වැනි සියවසේ සිට ක්‍රි.ව. 7 වැනි සියවස දක්වා කාලවකවානුවක වරින්වර නිර්මාණය කළ බවත් ඒ අනුව අජන්තා චිත්‍ර එක පරම්පරාවක අනුග්‍රහය යටතේ නිර්මාණය නොවූ බවත් සැලකේ.
- වාස්තු විද්‍යාත්මක ව අජන්තා ලෙන් කොටස් දෙකකට වර්ග කළ හැකි ය.
    1. චෛත්‍ය ශාලා
    2. ආවාස ශාලා
- වැඩි වශයෙන් බිතු සිතුවම් දක්නට ඇත්තේ මෙම ලෙන් තුළ ය.
- අජන්තා චිත්‍ර සඳහා වස්තු විෂය වී ඇත්තේ බුද්ධ චරිතය, ජාතක කථා හා ඓතිහාසික සිද්ධීන් ය.
- අංක 17 දරණ ලෙනෙහි දැකිය හැකි අප්සරා රූප අජන්තා චිත්‍ර අතර සුවිශේෂ නිර්මාණයක් වේ.

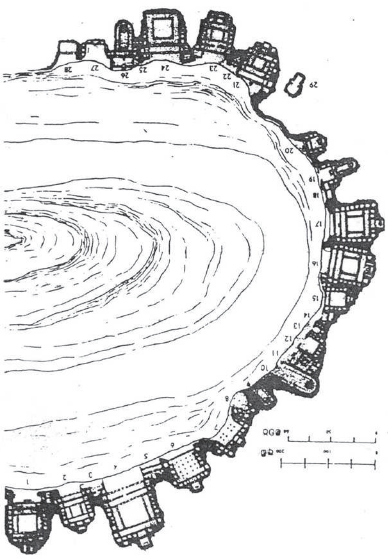

- මෙම රූප, සීගිරි අප්සරා රූපවලට සමාන ලක්ෂණ පෙන්වන බව විචාරක අදහසයි.
- සීගිරි චිත්‍රවල මෙන් දිගු නෙත්, මඳ සිනහව හා කර්ණාභරණ, ග්‍රීවාභරණ අප්සරා රුවේ අලංකාරය මතු කර පෙන්වයි.
- අජන්තා චිත්‍ර වියළි බදාමය මත ඇඳීමේ ශිල්ප ක්‍රමයකට නිර්මාණය කර ඇතැයි සැලකේ.
- චිත්‍ර ඇඳීම සඳහා ලෙන් බිත්තිය සකසා ගෙන ඇත්තේ මැටි, ගොම, දහයියා, පිදුරු, ඝන සත්ත්ව ලොම්, මැලියම් එකට අඹරා සකස් කළ බදාමයක් ආලේප කිරීමෙනි. පසුව ඒ මත මකුළු මැටි දිය කර ආලේප කොට වියළුණු පසු චිත්‍ර ඇඳීම ආරම්භ කොට ඇත.

අජන්තා චිත්‍රවල දැකිය හැකි සුවිශේෂ ශෛලීය ලක්ෂණ

- අවස්ථාවෝචිත ලෙස හැඟීම් ප්‍රකාශනය හා සිද්ධියට අනුරූප වන ලෙස නාට්‍යමය අයුරින් අවස්ථා නිරූපණය කිරීම
- මිනිස් රූප හා සත්ත්ව රූප නිර්මාණයේ දී ඔවුන්ගේ ගති ස්වභාවය, චලනය, පරිමාණ ලක්ෂණ මෙන් ම ජීවමාන බව මතු කිරීම
- අඛණ්ඩකථන ක්‍රමය අනුව මුල, මැද, අග සහිතව කථාව රූපණය කර තිබීම
- ස්වභාවික පරිසරය දිය ඇලි, ගස්වැල්, වනසතුන් සමග චමත්කාර ලෙස දැක්වීම
- ලෙන් වියන්තල මල් ලියකම්, හස්ති, මානව හා පක්ෂී රූප සම්මිශ්‍රණය කරන ලද නිර්මාණශීලී රටා මෝස්තරවලින් අලංකාර කිරීම
- ගුරු වර්ණයෙන් රේඛා සටහන් ඇඳ පසුව වර්ණ යෙදීම
- චිත්‍ර වර්ණ කිරීම සඳහා රතු, කහ, නිල්, කළු හා කොළ වර්ණ භාවිතය
- තේමාව තීව්‍ර කිරීම සඳහා අඳුරු වර්ණ සහ දීප්තිමත් වර්ණ භාවිතය

අප්සරා රූප

1. මෙය හැඳින්වනුයේ ....

2. සංරචන ක්‍රමය ....

3. මාධ්‍යය ....

4. වර්ණ භාවිතය ....

5. කලාත්මක ලක්ෂණ ....

පද්මපානි බොධිසත්ව රුව

- අජන්තා චිත්‍ර අතර ඉතා විශිෂ්ට නිර්මාණයක් ලෙස සලකනු ලබන්නේ අංක 01 ලෙනෙහි ඇති පද්මපානි බෝධිසත්ව රූපය යි.
- මෙයින් සිද්ධාර්ථ කුමරු සමග වම්පසින් යශෝධරා දේවිය ද නිරූපණය කරන බව විද්වත් අදහසයි. චිත්‍රයේ සෙසු රූප සම්පිණ්ඩනයේ දී අහසේ වීණා වාදනය කරන දෙවියන් ද වන අතර ගස් උඩ වඳුරන් කිහිප දෙනෙකු ද නිරූපණය වේ.
- සෙසු රූපවල ප්‍රමාණයට වඩා විශාල ව දක්වා ඇති බෝසත් රුව ත්‍රිභංග හැඩයෙන් යුක්ත ය.
- මඳ සිනාව සහිත ව මුහුණෙහි ගැඹුරු හැඟීම් ප්‍රකාශනයෙන් යුතු, අධ්‍යාත්මික ගුණයෙන් පිරිපුන්, තාරුණ්‍යය විදහා පෙන්වන නිර්මාණයකි.
- දකුණතින් නිල් මහනෙල් මලක් දරා සිටින අතර අලංකාර වස්ත්‍රාභරණවලින් සැරසී සිටියි.
- ආභරණ අතර කුණ්ඩලාභරණ, අත්වළලු හා සියුම් කැටයමින් අලංකාර කර ඇති දිගටි ඔටුන්න (ශිර්ෂ පලඳනාව) විශේෂිත ය.
- වර්ණ ගැන්වීමේ දී ප්‍රධාන රූපය වන පද්මපානි රූපය දීප්තිමත් කහපාටකින් මතුකර සෙසු චරිත හා හැඩ අඳුරු වර්ණ සහිත පසුබිමකින් මතු කර ඇත.
- ගුප්ත කලා ලක්ෂණ පෙන්වයි.

6. මෙය හැඳින්වනුයේ ....

7. නිරූපණය වනුයේ ....

8. ඉරියව්ව ....

9. වර්ණ භාවිතය ....

10. කලාත්මක ලක්ෂණ ....

බුදුරජාණන්වහන්සේ කිඹුල්වත් පුරයට වැඩම කිරීම

- කිඹුල්වත් පුර පිඬු සිඟා වඩින බුදුරජාණන්වහන්සේ දැක්වෙන චිත්‍රය අජන්තා ලෙන් අංක 17 හි දැකිය හැකි ය.
- නෙළුම් මලක් මත වැඩ සිටින බුදු රජාණන් වහන්සේ ගේ හිසට ඉහළින් ඡත්‍රයක් දරා සිටින දේවතා රුවක් නිරූපණය කර ඇත.
- මාලිගයේ සිට යශෝධරා දේවිය රාහුල කුමරුට ඔහුගේ පියාණන් හඳුන්වා දෙන ආකාරය දැක් වේ.
- බුදුරජාණන්වහන්සේ ගේ රුව විශාලව ද, අවශේෂ රූප කුඩාවට ද දක්වා තිබීම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උත්තරීතර භාවය පෙන්නුම් කිරීමට ගත් උත්සාහයක් ලෙස දැක්විය හැකි ය.
- පර්යාලෝක ලක්ෂණ සහිත ව මෙම චිත්‍රය නිර්මාණය කර ඇතැයි ද අනුමාන කෙරේ.
- ගුප්ත කලා ලක්‍ෂණ පෙන්වයි.

11. මෙය හැඳින්වනුයේ ....

12. මෙයින් දැක්වෙනුයේ ....

13. සංරචනය ....

14. වර්ණ භාවිතය ....

15. කලාත්මක ලක්ෂණ ....